

Adroddiad i'r:	Pwyllgor Craffu Cymunedau
Dyddiad y cyfarfod	19 Ionawr 2023
Pennaeth Gwasanaeth	Lisa Jones, Pennaeth dros dro Gwasanaethau Cyfreithiol a Democrataidd
Awdur yr Adroddiad	Rhian Evans - Cydlynnydd Craffu
Teitl	Adolygu Penderfyniad y Cabinet yn ymwneud ag Argymhelliad y Grŵp Gosod Ffi Rhanbarthol

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

- 1.1 Adolygiad o dan drefn 'galw i mewn' Craffu'r Cyngor o benderfyniad a wnaed gan y Cabinet, ar 13^{eg} Rhagfyr 2022, ynghylch 'Argymhelliad y Grŵp Gosod Ffi Rhanbarthol'.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

- 2.1 Cyflwynwyd rhybudd o 'alw i mewn' gan 5 cynghorydd nad ydynt yn aelodau o'r Cabinet yn unol â Chyfansoddiad y Cyngor. Mae'r rhybudd (ynghlwm yn Atodiad A) yn galw am adolygiad gan un o Bwyllgorau Craffu'r Cyngor o benderfyniad a wnaed gan y Cabinet ar 13^{eg} Rhagfyr 2022 mewn perthynas ag argymhelliad gan y grŵp gosod ffi rhanbarthol.

3. Beth yw'r Argymhellion?

Fod y Pwyllgor:

- 3.1 ar ôl ystyried y wybodaeth yn yr adroddiad hwn a'i atodiadau, ynghyd â sylwadau a wnaed yn ystod y drafodaeth, yn penderfynu os dylid cyfeirio'r penderfyniad ar 'Argymhelliad y Grŵp Gosod Ffi Rhanbarthol', a wnaed ar 13^{eg} Rhagfyr 2022, yn ôl i'r Cabinet ar gyfer ystyriaeth bellach; a

- 3.2 os yn gofyn i'r Cabinet ailystyried ei benderfyniad gwreiddiol, yn nodi'r rhesymau dros ofyn am adolygiad a llunio argymhellion yr hoffai i'r Cabinet eu hystyried

4. Manylion yr adroddiad

- 4.1 Ar 13^{eg} Rhagfyr 2022, bu i'r Cabinet ystyried adroddiad ar 'Argymhelliad y Grŵp Gosod Ffi Rhanbarthol' (copi ynghlwm yn Atodiad B). *Mae Atodiad B wedi ei eithrio rhag ei gyhoeddi yn unol â Pharagraff 14, Rhan 4 o Atodlen 12 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972.*
- 4.2 Ar ddiwedd y drafodaeth penderfynodd y Cabinet ei fod:
"...yn derbyn yr holl argymhellion o'r Grŵp Ffioedd fel y nodir o fewn yr adroddiad."
- 4.3 Mae trefn galw i mewn y Cyngor yn diffinio proses i Graffu ddefnyddio ei bwerau statudol i adolygu neu graffu penderfyniadau gweithredol, ac i ofyn i'r sawl a wnaeth y penderfyniad i ailystyried penderfyniad a wnaed, cyn ei weithredu.
- 4.4 Cyhoeddwyd penderfyniad y Cabinet ar 15^{fed} Rhagfyr 2022. Mae'r drefn 'galw i mewn' yn caniatáu i gynghorwyr nad ydynt yn aelodau o'r Cabinet i gael 5 diwrnod i gyflwyno rhybudd o 'alw i mewn'. Bu i'r Cynghorydd Merfyn Parry gyflwyno rhybudd o 'alw i mewn' yn electronig ar 19^{eg} Rhagfyr 2022. Cefnogwyd y cais hwn (trwy negeseuon e-bost unigol) gan bedwar cynghorydd arall nad ydynt aelodau o'r Cabinet, sef y cynghorwyr Mark Young, Chris Evans, Huw Hilditch-Roberts a Bobby Feeley.
- 4.5 Mae'r rheswm a nodwyd dros 'alw'r penderfyniad i mewn' fel a ganlyn:
"Gofyn i'r Cabinet ailystyried ei benderfyniad o'r 13 Rhagfyr 2022 i dderbyn argymhellion y Grŵp Ffioedd o ystyried bod Gwynedd ac Ynys Môn yn argymhell talu llawer mwy i ddarparwyr gofal gyda golwg ar sicrhau cynaliadwyedd y sector gofal cymdeithasol yn eu hardaloedd i'r dyfodol."
- 4.6 Mae trefn 'galw i mewn' y Cyngor yn nodi y dylid cynnal cyfarfod arbennig o bwyllgor craffu o fewn 5 diwrnod o dderbyn y Rhybudd o Alw Penderfyniadau i Mewn oni bai bod fod gan bwyllgor craffu gyfarfod wedi ei drefnu o fewn y

cyfnod hwnnw. Mae'r drefn hefyd yn nodi y gellir ymestyn y cyfnod hwn os yw'r sawl sy'n gwneud y penderfyniad a chadeirydd y pwyllgor craffu yn cytuno i estyniad. Gan nad oedd y penderfyniad angen ei weithredu'n syth cytunwyd i ymestyn y cyfnod i alluogi i'r penderfyniad gael ei ystyried yng nghyfarfod nesaf pwyllgor craffu. Felly dyma ei gyflwyno i'r Pwyllgor hwn yn y cyfarfod presennol.

- 4.7 Ar ôl ystyried penderfyniad y Cabinet a'r holl sylwadau a wnaed yn y cyfarfod presennol, rhaid i'r Pwyllgor Craffu Cymunedau benderfynu os dylid cyfeirio'r penderfyniad yn ôl i'r Cabinet ai peidio. Os penderfynir bod angen cyfeirio'r penderfyniad yn ôl i'r Cabinet bydd angen i'r Pwyllgor ddarparu ei resymau dros ei gyfeirio'n ôl, ynghyd â gwybodaeth glir ar beth sydd angen i'r Cabinet ei ystyried. Bydd y Cabinet yn ystyried y cyfeirio a'r rhesymau a gyflwynwyd i gefnogi'r cyfeirio yn ei gyfarfod nesaf. Yn y cyfarfod hwnnw disgwylir i'r Cabinet ddangos bod ystyriaeth briodol yn cael ei roi i argymhellion y Pwyllgor Craffu.
- 4.8 Bydd gan y Cabinet y dewis i newid neu ail-gadarnhau ei benderfyniad gwreiddiol.
- 4.9 Os yw'r Pwyllgor Craffu Cymunedau yn penderfynu na ddylid cyfeirio penderfyniad y Cabinet yn ôl i'r Cabinet, yna gellir gweithredu'r penderfyniad gwreiddiol yn syth.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Themau Corfforaethol?

- 5.1. Gweler Adran 6 adroddiad y Cabinet dyddiedig 13^{eg} Rhagfyr 2022 (Atodiad B).

6. Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

- 6.1. Gweler Adran 7 adroddiad y Cabinet dyddiedig 13^{eg} Rhagfyr 2022 (Atodiad B).

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o'r Effaith ar Les?

- 7.1. Gweler Adran 8 (ac Atodiad 2) adroddiad y Cabinet dyddiedig 13^{eg} Rhagfyr 2022 (Atodiad B).

8. Pa ymgynghoriadau sydd wedi'u cynnal gyda Chraffu ac eraill?

- 8.1 Amherthnasol. Paratowyd yr adroddiad hwn o dan ddarpariaethau ac amserlenni Cyfansoddiad y Cyngor ar gyfer galw penderfyniad y Cabinet i mewn.
- 8.2 Mae manylion yr ymgynghoriad a gynhaliwyd cyn i'r Cabinet wneud ei benderfyniad i'w gweld yn Adran 9 o adroddiad y Cabinet dyddiedig 13^{eg} Rhagfyr 2022 (Atodiad B).

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

- 9.1. Gweler Adran 10 adroddiad y Cabinet dyddiedig 13^{eg} Rhagfyr 2022 (Atodiad B).

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

- 10.1. Gweler Adran 11 adroddiad y Cabinet dyddiedig 13^{eg} Rhagfyr 2022 (Atodiad B).

11. Pŵer i wneud y penderfyniad

- 11.1. Mae pwerau craffu mewn perthynas â'r mater hwn wedi'u nodi yn:

- Adran 21(2) a (3) o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000; ac
- Adrannau 7.2.1 ac Adran 7.25 o Gyfansoddiad y Cyngor